

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Херсонський національний технічний університет
Навчально-науковий інститут міжнародних відносин
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
Національний університет «Запорізька політехніка»
Сумський державний університет
Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана
ВГО «Українська Асоціація економістів-міжнародників»
Інститут ринку і економіко-екологічних досліджень
НАН України

IX Всеукраїнська науково-практична Інтернет-конференція
молодих учених, аспірантів і студентів

**ТЕНДЕНЦІЇ І ПРОГНОЗИ РОЗВИТКУ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ
ЗАГОСТРЕННЯ ГЛОБАЛЬНИХ РИЗИКІВ**

29 листопада 2024 року

м. Хмельницький

Тенденції і прогнози розвитку світової економіки в умовах загострення глобальних ризиків

УДК 334.012.82; 82.03
ББК 65.5; 81

Тенденції і прогнози розвитку світової економіки в умовах загострення глобальних ризиків: матеріали дев'ятої Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції молодих учених, аспірантів і студентів. Хмельницький: Херсонський національний технічний університет, 2024. 151 с. Мова: укр., англ.

У збірнику представлені матеріали доповідей на дев'ятій Всеукраїнській науково-практичній Інтернет-конференції молодих учених, аспірантів і студентів «Тенденції і прогнози розвитку світової економіки в умовах загострення глобальних ризиків», організованою і проведеною кафедрою фінансів, обліку та оподаткування спільно з кафедрою менеджменту, маркетингу і туризму факультету міжнародних економічних відносин, управління і бізнесу Херсонського національного технічного університету 29 листопада 2024 року.

В доповідях особлива увага приділяється актуальним питанням розвитку національної та світової економіки, відновленню і встановленню зовнішньоекономічних зв'язків України в складних умовах сучасності.

Рекомендовано Науково-технічною радою Херсонського національного технічного університету (протокол № 6 від 17.12.2024 р.)

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Голова – **Лариса СІДЕЛЬНИКОВА** – д.е.н., професор, заслужений працівник освіти України, академік Академії економічних наук України, завідувач кафедри фінансів, обліку та оподаткування Херсонського національного технічного університету.

Заступник голови – **Надія ФЕДОРОВА** – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування Херсонського національного технічного університету.

Члени організаційного комітету:

Петро ГУДЗЬ – д.е.н., професор, професор кафедри менеджменту Національного університету «Запорізька політехніка»;

Олександр ЛАЙКО – д.е.н., професор, заступник директора з наукової роботи Інституту ринку і економіко-екологічних досліджень НАН України;

Ярослава ЛАРІНА – д.е.н., професор, професор кафедри маркетингу імені А.Ф.Павленка Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана;

Сергій ЦИГАНОВ – д.е.н., професор, професор кафедри міжнародних фінансів Навчально-наукового інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

Віра ФОМШИНА – д.е.н., професор, професор кафедри менеджменту, маркетингу і туризму Херсонського національного технічного університету;

Людмила ХОМУТЕНКО - к.е.н., доцент, заступник директора з методичної роботи Навчально-наукового інституту бізнесу, економіки та менеджменту Сумського державного університету.

Олена ВОЛКОВА – к.е.н., доцент, декан факультету міжнародних економічних відносин, управління і бізнесу Херсонського національного технічного університету;

Руслан НАБОКА - к.е.н., доцент, завідувач кафедри менеджменту, маркетингу і туризму Херсонського національного технічного університету;

Юрій БЕЗДІТКО - к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування

Тенденції і прогнози розвитку світової економіки в умовах загострення глобальних ризиків

Херсонського національного технічного університету;

Олена ЄРЕМЯН – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування Херсонського національного технічного університету;

Олена НОВОСЬОЛОВА – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування Херсонського національного технічного університету;

Тетяна ПІНЧУК – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування Херсонського національного технічного університету;

Альона ПЛЯСКІНА – к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту, маркетингу і туризму Херсонського національного технічного університету;

Оксана ПОСАДНЄВА – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування Херсонського національного технічного університету;

Таміла ЧИЖОВА – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування Херсонського національного технічного університету;

Тетяна ШРАМ – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування Херсонського національного технічного університету.

Тетяна ЯКИМЧУК – к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту, маркетингу і туризму Херсонського національного технічного університету;

Руслан ОГОРОДНИК – ст. викладач кафедри менеджменту, маркетингу і туризму Херсонського національного технічного університету;

Ірина ПЛЮЩИК – ст. викладач кафедри фінансів, обліку та оподаткування Херсонського національного технічного університету.

Думки авторів публікацій можуть не збігатися з думками і позицією редакції. Відповідальність за достовірність фактів, цитат, власних назв та інших відомостей несуть автори публікацій. Редакція не несе відповідальності за зміст публікацій.

Тенденції і прогнози розвитку світової економіки в умовах заострення глобальних ризиків

[3] Williams K. et al. "Secure AI Models in Intelligence Applications", International Journal of Information Security, 2023

[4] Anderson P. "Fine-tuning Language Models for Specialized Tasks", Machine Learning Review, 2024

[5] Parker S. "Data Privacy in Intelligence Analysis", Security Studies Quarterly, 2024

ОСОБЛИВОСТІ ТЕХНОЛОГІЧНОГО ПРОЦЕСУ ОБЛІКУ ВИРОБНИЧИХ ВИТРАТ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ В СИСТЕМІ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ

Нижник Н.І., студент

Овод Л.В., к.е.н., доцент,

Хмельницький національний університет

Успішне функціонування будь-якого промислового підприємства в умовах невизначеності та ризику залежить від якості інформаційного забезпечення в обліковій системі та ефективності прийнятих управлінських рішень. Насамперед, це стосується обліку виробничих витрат. У нинішніх умовах ефективне управління витратами підприємства неможливе без організації оперативного обліку виробничих витрат та собівартості продукції. Так, система управлінського обліку витрат створює реальні можливості підвищення результативності та продуктивності діяльності суб'єкта господарювання та спрямована на удосконалення підсистем стратегічного та оперативного планування виробничих витрат [1].

Управлінський облік виробничих витрат є тим інструментом, який сприяє підвищенню якості та оперативності прийняття управлінських рішень для максимізації прибутку за наявних ресурсів в короткостроковому та довгостроковому періодах.

На організацію обліку виробничих витрат на промислових підприємствах впливають різноманітні фактори, важливими серед з яких є: види діяльності та розміри підприємства, характер і види виробництва, особливості технологічного процесу та продукції, яка виробляється, структура управління.

Методологія обліку витрат на загальнонаціональному рівні визначається НП(С)БО 16 "Витрати", затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 31.12.99 р. № 318 [2]. На рівні підприємства (управлінський облік) особливості формування облікової інформації про виробничі витрати передбачено Наказом про облікову політику підприємства. Зокрема, ним має бути затверджено:

- поділ витрат на елементи та їх складові;
- об'єкти обліку виробничих витрат та методи калькулювання;
- групування витрат на змінні та постійні, прямі й непрямі;
- перелік та склад статей калькуляції виробничої собівартості продукції, напівфабрикатів власного виробництва за видами виробництв, технологічних операцій та видами продукції;
- перелік статей та методи оцінки незавершеного виробництва й виробничого браку;
- робочий план рахунків з аналітичного й синтетичного обліку виробничих витрат.

Отже, на склад та групування витрат, особливості технологічного процесу їх обліку впливають особливості технології та організації виробництва продукції суб'єкту господарювання.

Тенденції і прогнози розвитку світової економіки в умовах загострення глобальних ризиків

Процес виготовлення промислової продукції будь-якого підприємства складається з певного переліку технологічних самостійних операцій, які об'єднуються в окремі процеси. Усі основні технологічні операції та процеси умовно поділяють на основні, допоміжні та обслуговуючі. Основні виробничі процеси та операції передбачають створення видів продукції підприємства, виробництво якої передбачено основним його профілем. Підрозділи допоміжного виробництва призначені для сприяння основним виробничим процесам або забезпечення функціонування підприємства в цілому. Обслуговуючі підрозділи сприяють частково виконанню функцій основних і допоміжних підрозділів та процесів, адміністративних функцій.

Виділення таких виробничих підрозділів впливає на виокремлення субрахунків аналітичного обліку витрат виробництва до рахунку 23 «Виробництво», 91 «Загальновиробничі витрати», кореспонденцію субрахунків між собою, склад калькуляційних статей витрат основного та допоміжного виробництв, загальновиробничих витрат, а також незавершеного виробництва і виробничого браку.

За дебетом рахунку 23 «Виробництво» за його субрахунками відображаються усі здійснені прямі витрати за калькуляційними статтями й видами виробництв, технологічних переділів, а також списані розподілені загальновиробничі витрати. З кредиту цього рахунку списуються суми фактичної виробничої собівартості напівфабрикатів власного виробництва або готової продукції з урахуванням залишків незавершеного виробництва, втрат від виробничого браку у дебет рахунків 23 «Виробництво» (у випадку подальшої обробки продукції і передачі її у інший технологічний переділ), 26 «Готова продукція», 25 «Напівфабрикати», 24 «Втрати від браку». З кредиту субрахунків обліку витрат допоміжних виробництв списується собівартість виготовлених у допоміжних підрозділах виробів та послуг виробничого характеру. Сальдо на кінець звітної періоду в балансі відображає залишки незавершеного виробництва, готової продукції та напівфабрикатів.

Отже, технологічний процес обліку основних виробничих витрат включає в себе певний перелік складових, які взаємопов'язані між собою та «впливають один на одного при формуванні цілісної інформаційної системи обліку витрат. Визначення елементів технологічного процесу має важливе значення для організації бухгалтерського та управлінського обліку» [1, с. 58].

Загальну схему технологічного процесу обліку витрат виробництва зображено на рис. 1.

Розробка форм первинних документів, реєстрів обліку та внутрішньої звітності, їх інформаційне навантаження вирішується самостійно керівництвом промислового підприємства. Однак, від правильності та швидкості обробки первинних документів, групування облікової інформації не лише за основним та допоміжним виробництвом, а й за цехами, переділами, технологічними операціями й виробами залежать правильність, вчасність та достовірність інформації з визначення собівартості готової продукції, напівфабрикатів.

Окрім цього, такий деталізований управлінський облік витрат за технологічними операціями й процесами даватиме змогу визначати собівартість продукції за центрами витрат і відповідальності за такими видами:

- за складом витрат: технологічна, цехова, виробнича, повна;
- за ступенем узагальнення витрат: індивідуальна, часткова, загальна.

Це впливатиме в подальшому на формування фінансового результату від реалізації та в цілому фінансового результату діяльності підприємства.

Тенденції і прогнози розвитку світової економіки в умовах загострення глобальних ризиків

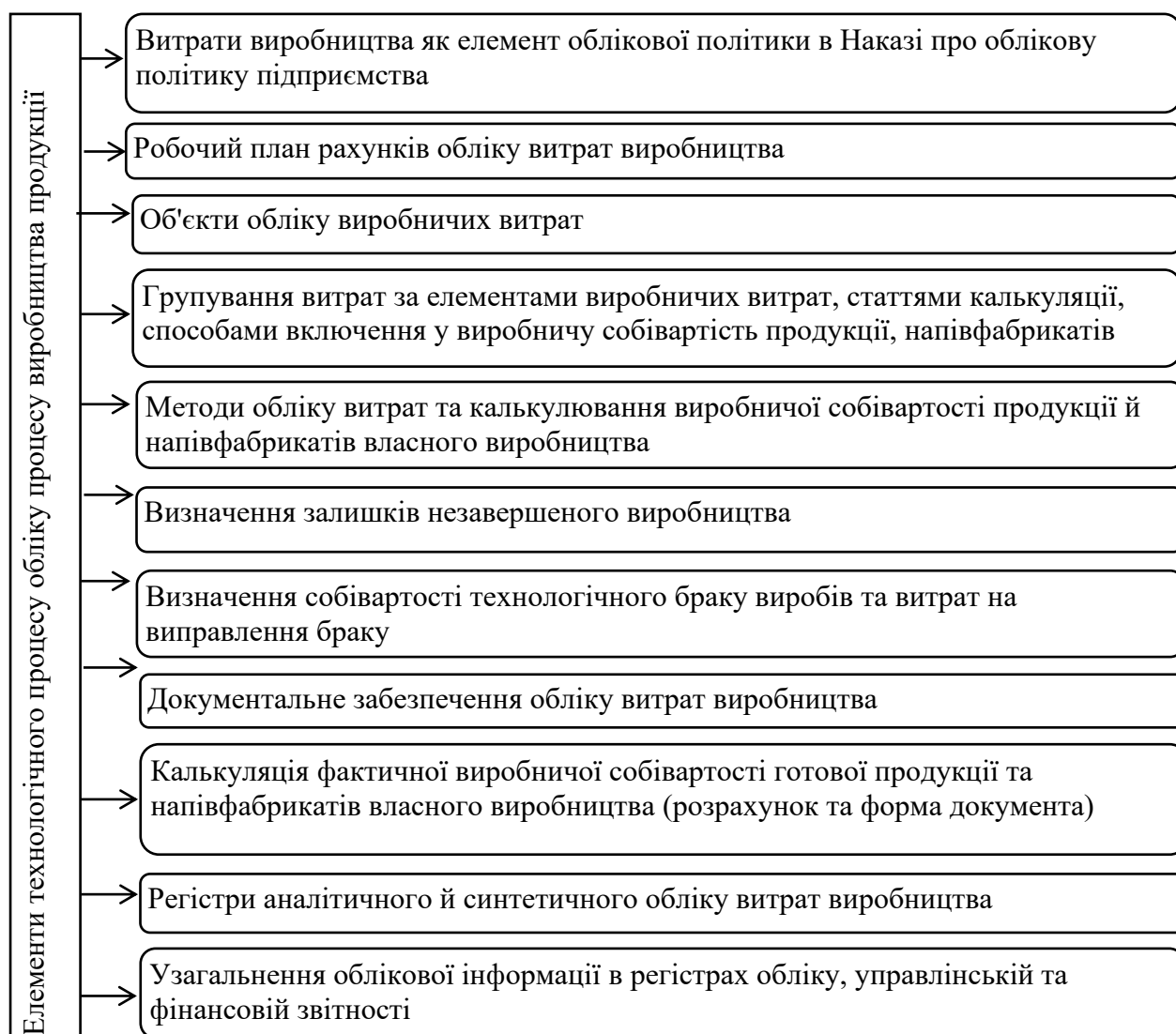

Рис. 1. Елементи технологічного процесу обліку процесу виробництва продукції промислових підприємств

Принцип розмежувань різних видів собівартості продукції, оперативно отримана інформація про витрати дозволяє суб'єктам господарювання регулювати їх розмір в потрібному їм напрямку шляхом втручання у виробничий процес, виявляти резерви зниження витрат, оптимізувати виробничі процеси, приймати обґрунтовані поточні управлінські рішення.

Важливим компонентом в системі управлінського обліку витрат є обчислення впливу на загальну собівартість продукції окремих складових за статтями обліку витрат й центрами відповідальності. Цей процес вимагає аналізу різних параметрів, таких як технологічні переділи й центри відповідальності, вартість сировини й матеріалів, системи оплати праці, витрати на енергопостачання та інші витрати, пов'язані із виробництвом, а також бази розподілу загальновиробничих витрат.

Також важливо враховувати вплив ринкових умов, змін цін на ресурси та кон'юнктуру ринку на стратегію управління витратами. Аналіз та адаптація до змін узгоджуються зі стратегією компанії для досягнення найкращих результатів [3, с. 469].

Тенденції і прогнози розвитку світової економіки в умовах загострення глобальних ризиків

В контексті зазначеного, правильний та оперативний технологічний процес обліку виробничих витрат в системі управлінського обліку забезпечує досягнення певних цілей діяльності підприємства й управління ним:

- визначення собівартості випущеної продукції та напівфабрикатів за її видами й центрами відповідальності;
- бюджетування, аналіз і контроль виробничих витрат за різними напрямками;
- прийняття управлінських рішень щодо зниження й оптимізації витрат.

Література:

1. Міценко Н.Г., Бачинський В.І., Кузьмінська К.І. Теоретичні та практичні аспекти технологічного процесу обліку виробничих витрат промислового підприємства. *Вісник ЛТЕУ. Економічні науки*. 2022. № 67. С. 55–59. URL: <http://journals-lute.lviv.ua/index.php/visnyk-econom/article/view/1148/1083>.
2. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: наказ Міністерства фінансів України від 31.12.99р. № 318. В редакції від 03.11.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text>.
3. Демченко Т.А. Проблемні аспекти управління та обліку виробничих витрат підприємства. *Наукові інновації та передові технології*. 2023. №13(27). С. 465–474.

ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ПЛАНУ ДІЙ BEPS В УКРАЇНІ

*Петриш Є.В., студентка
Белінська Я.В., д.е.н., професор,
Навчально-науковий інститут економічної безпеки та митної справи
Державного податкового університету*

На сучасному етапі розвитку Україна прагне стати повноправним членом європейської спільноти, що потребує застосування загальноєвропейських підходів та принципів. Вступ до міжнародних організацій, а також підписання міжнародних договорів і конвенцій покладає на держави відповідні зобов'язання і водночас дає змогу реалізувати свої функції, спираючись на нові можливості міжнародного характеру, які базуються на узгоджених рішеннях інших держав і міжнародних організацій. Оскільки більше половини світової торгівлі здійснюється саме в межах транснаціональних корпорацій, а не між незалежними компаніями, то зростає ризик ухилення від сплати частини податків за рахунок маніпуляції товарними цінами. Задля зменшення такого ризику більшість держав світу намагаються регулювати процес встановлення трансферних цін в межах своїх юрисдикцій.

Сучасні суб'єкти господарювання, незалежно від сфери діяльності, галузевої приналежності чи розмірів ведення бізнесу, неодмінно стикаються з проблемою оптимізації свого податкового навантаження з податку на прибуток.

Внаслідок прогалин та неузгодженостей у національному та міжнародному податковому законодавстві суб'єкти господарювання можуть зменшувати або розмивати податкову базу та приховувати (переміщувати) прибуток, тобто виводити вільні грошові активи в «офшори». На противагу цьому діють правила міжнародного оподаткування, які потребують постійного удосконалення та сучасних підходів у протидії розмиванню бази оподаткування та виведення прибутку з-під оподаткування.

**Тенденції і прогнози розвитку світової економіки в умовах
загострення глобальних ризиків**

Наукове видання

**Тенденції і прогнози розвитку світової економіки в умовах загострення
глобальних ризиків**

Матеріали
дев'ятої Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції
молодих учених, аспірантів і студентів
(29 листопада 2024 року)
українською, англійською мовами

Комп'ютерна верстка –
кафедра фінансів, обліку та оподаткування

Херсонський національний технічний університет
29016, м. Хмельницький, вул. Інститутська, 11
тел. +38(0382) 77-35-65